

Un personaj inconfundabil, în scurta sa apariție scenică, creează Ileana Zărnescu. În alt registru, dar cu egală forță de portretizare, reușește Angela Radosia-vescu s-o contureze pe mama lui Viktor. Nu este vulcanică și plină de umor ca Ileana Zărnescu, dar rămâne în memorie prin discreția, căldura și ironia fină cu care-și definește personajul. Ambele ne-trițe, de certă vocație pentru comedie, reușesc în roluri de mică întindere performanțele interpretative ale spectacolului. Dan Ivăneșcu, Paul Romano, Vasile Filipescu evoluează cu mai mult sau mai puțin relief într-o succesiune de scene nu foarte solid construite. Cristian Tutză în rolul lui Viktor este un logodnic posibil, destul de lipsit de personalitate artistică. Mai decis ni s-a părut celălalt logodnic, Ipolit, căci, în rolul acestuia, Emilian Cortea cel puțin propune un tip.

Cel mai lipsit de entuziasm în acest spectacol ni s-a părut a fi regizorul, alteleori destul de preocupat de o formulare cit mai personală a spectacolelor sale.

Liana COJOCARU

De la Tolstoi la Iacob Gordin

Piesa lui Iacob Gordin s-a născut din ecourile pe care le va fi simțit în suflet scriitorul citind nuvela lui Tolstoi, dar, în ciuda titlului și a temei, nu se înscrie în fenomenul preluărilor. E o între-

SONATA KREUTZER de IACOB GORDIN • TEATRUL EVREIESC DE STAT • Data premierii: 22 iulie 1988 • Regia: OLIMPIA ARGHIR • Scenografia: DUMITRU GEORGESCU • Distribuția: THEODOR DANETTI (Rafail Fridlender); LEONIE WALDMAN ELIAD (Hava); TRICY ABRA-MOVICI, IOANA CRĂCIUN, ȘTEFAN LENKISCH, MIRCEA STOIAN (Etli, Tili, Samuil); BEBE BERCOVICI (Efraim Fidler); EUGENIA BALAURE (Beile); NICOLAE CALUGĂRIȚA (Gregor); LUCIA COSMEANU MAIER (Natașa); ȘTEFAN MACOVEI (Albert).

prindere liberă, o „variațiune pe aceeași temă”, de altfel comună veacului trecut, a conflictelor de familie, cu mult mai puțină putere generalizatoare în planul dianotic decât nuvela marelui scriitor rus. Tolstoi atacă — desigur, de pe bine-cunoscutele-i poziții creștine — bazele moral-sociale ale constituirii familiei din protipendada rusă, demascându-i egoismul, senzualismul, libertinajul, apriga luptă dintre soți pentru supremație, în-lăuntrul convențelor și convențiilor sociale și culturale ale vremii; Iacob Gordin rămâne mai cu seamă în incompatibilitatea dintre caractere. La Tolstoi, vina se împarte între femeie și bărbat, deo-arece amândoi sînt modelați de aceleași moravuri și răvăruri sociale; la Gordin, vinovat este bărbatul, care, întimplător, e un caracter slab. De notat că tocmai această caracteristică a întimplătorului îngustează planul generalizant al oricărei opere. În piesa lui Gordin, în conflictul dintre soți, de la început luăm partea eroinei, nefericită victimă a moralei sociale, căci e izolată de bariere religioase de netrecut, apoi, a vieții conjugale, cu un soț ce nutrește o pasiune vino-vată (și împărtășită) pentru cumnata sa. La Tolstoi, bărbatul sfîrșește prin a-și ucide soția, la Gordin, eroina sfîrșește prin a se sinucide. Putem vedea aici deosebiri etnopsihologice, dar nu în cronica de față e locul a le dezvolta. Să remarcăm totuși că, dintre cele două ne-legiuri, cea din piesa lui Gordin o înre-gistrăm nu numai ca disproporțională față de fapte, dar și fără temei etic, căci dacă actul de a ucide poate fi trezitor la conștiința morală prin căință, sinuci-derea este un refuz absolut al lumii, prin urmare, al conștiinței. Prin aceasta, el este mult mai agresiv și în nici un caz nu îl putem despărți de psihicul bolnav.

Poate pentru a ne îndopărta de aceste grozăvii, regizoarea Olimpia Arghir a dat spectacolului o aură de baladesc. O mînd de actori, dintre cei mai buni ai trupei, dau pregnantă și în unele momente stră-lucire acestei povești ce o simțim ca venind din vechime, din secolul autorului, firește, dar poate și din tradițiile po-porului său.

Constantin RADU-MARIA